

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno Din 24—
polletno Din 12—
posamezna številka Din 1—

Oficialno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug
v Ljubljani“ in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“
s sedežem v Celju in slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:
Pri 1 × objavi $\frac{1}{1}$ str. 500—
„ „ „ $\frac{1}{2}$ „ 250—
„ „ „ $\frac{1}{4}$ „ 125—
„ „ „ $\frac{1}{8}$ „ 62·50
„ „ „ $\frac{1}{10}$ „ 31·25

VI. letnik.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1923.

Štev. 18.

Naš shod.*

V veliki dvorani «Kazine» se je zbralo dne 8. t. nad 500 obrtnikov iz vseh krajev Slovenije. Zastopano pa je bilo tudi hrvaško in srbsko obrtništvo. Zanimanje za stanovska vprašanja, ki je privabilo na shod tako lepo število tovarišev, strokovno najboljše utemeljena izvajanja poročevalcev in stvarne debate, ki so jim sledile, vse to nam kaže, da se naše obrtništvo giblje in da se je tudi v obrtniških vrstah vzbudilo prepričanje o potrebi enotnega skupnega nastopa, pokazalo pa je tudi, kako malo se je do sedaj napravilo za stan, čigar interesu bi se moralo spričo važnosti, ki jo zavzema v gospodarskem in socialno-političnem pogledu, posvečati največjo pažnjo.

Otvoritev shoda.

Shod je otvoril okrog pol 11. ure predsednik Zveze g. Engelbert Franchetti, ki je pozdravil vse zborovalce, predvsem pa kot namestnika velikega župana g. vladnega svetnika Mencingerja, zastopnika ministrstva za trgovino in industrijo gg. dvornega svetnika dr. Marna in komisarja dr. Mrazmorja, predsednika beograjske obrtniške zbornice g. Milana Stojanovića, zastopnike trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani gg. predsednika Ivana Kneza, podpredsednika Ivana Ogrina in dr. Pretnarja, dalje podpredsednika Centrale industrijskih korporacij v Beogradu g. dr. Fr. Windischerja, zastopnika Zveze trgovskih gremijev g. Zebala, tajnika Zveze industrijcev v Ljubljani dr. Golio, zastopnika oddelka za socialno politiko g. komisarja dr. Skubica, zastopnika ljubljanske mestne občine g. svetnika Pirca, zastopnika Urada za pospeševanje obrti g. inž. Gulića, ravnatelja srednje tehnične šole g. vladnega svetnika Šubica, zastopnika Obrtne organizacije v Splitu gg. Manolo in Čeha, poslanca gg. dr. Reisnerja in Stanovnika ter ostale zastopnike političnih strank in zastopnike časopisja.

V kratkem nagovoru je predsednik orisal težko obrtniškega stanu po vojni, kar je prisililo obrtnike, da so se pričeli stanovsko zavedati in organizirati. Rešitve je iskati le v dobri organizaciji. Da se je organizacijski duh mogel uspešno

* Po možnosti bomo priobčili v prihodnjih številkah dobesedno vse referate.

širiti ter roditi uspehe, je v prvi vrsti zasluga Deželne zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. Vsa obrtnike se tikajoča vprašanja naj se ne rešujejo brez zaslišanja obrtništva. Da bodo obrtnike v tem bolj upoštevali, je potreba več zmisla za organizacijo. Grajal je, da je od 16.000 obrtnikov naročenih na obrtniško strokovno glasilo «Obrtni Vestnik» le 1400. Enotna organizacija obrtništva, ki je edina strokovna in kot taka v stanu, da združi vse obrtnike, je Deželna zveza obrtnih zadrug v Ljubljani za bivšo Kranjsko in Zveza južnoštajerskih obrtnih zadrug v Celju za bivšo Štajersko. Vez med obema zvezama naj tvori «Obrtni Vestnik».

Pozdrav Nj. Vel. kralju.

Predsednik se je nato spominjal veselega dogodka v hiši našega vladarja kralja Aleksandra I. in pozval zborovalce, da zakličejo: «Živel kralj Aleksander, živila kraljica Marija in živel prestolonaslednik!» Po njegovem predlogu se je poslala kabinetni pisarni Nj. Vel. kralja nastopna brzojavka:

«Slovensko obrtništvo, zbrano na shodu v Ljubljani dne 8. septembra, se počašča izraziti o priliki rojstva prestolonaslednika Vašima Veličanstvoma najvdanejše čestitke.»

Istotako se pošlje brzojavni pozdrav ministru trgovine in industrije g. Kojiću obenem s prošnjo, da uvažuje resolucije današnjega zborovanja.

Prečitala se je nato brzojavka Saveza hrvatskih obrtnika, ki poziva slovensko obrtništvo, naj odločno zahteva korekturo nepravilnih zakonov, ki tlačijo obrt.

Pozdrav beograjskih obrtnikov.

Za g. Franchettijem je povzel besedo predsednik beograjske obrtne zbornice g. Stojanović, ki je pozdravil slovenske obrtnike ter poudarjal med drugim potrebo krepke organizacije, potrebo, da Narodna banka pravično porazdeli svoje kredite. V Srbiji so obrtniki pričeli energično akcijo, da se reši kreditno vprašanje za obrt v vsej državi. Nujno potrebna je ustanovitev obrtne kreditne banke, ki bi imela nalogo dajati obrtniku cenen kredit. Sedaj je obrtnik, kljub temu da daje Narodna banka gotovim industrijskim podjetjem kredite po 6 do 8 %, še vedno izpostavljen oduševanju nekaterih špekulantov, ki jim mora plačevati 20 do 30 %.

Zborovanje so potem pozdravili obč. svetnik g. Pirc, poslanec g. Stanovnik in v imenu trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani g. dr. Pretnar.

Gospod Jakob Z a d r a v e c iz Središča je nato pristopil k prvi točki dnevnega reda, ki je vsebovala

preosnovno zakona o zavarovanju delavcev in obstoječe centralizacije.

V obsežnem referatu je izčrpno razpravljal o omenjeni temi in je bila na njegov predlog sprejeta resolucija o **reformi zakona o zavarovanju delavcev**. V njej se zahteva splošno zavarovanje za vse stanove ter ustanovitev **socijalnih zavarovalnih zavodov**, ki naj prevzamejo vse bolniške, nezgodno, starostno in posmrtno zavarovanje. Pokrajinske socijalne zavarovalnice naj dobe popolno, a enostavno in ceneno samoupravo, okrožne socijalne zavarovalnice pa avtonomijo s skrčenimi samoupravnimi pravicami. — Osrednja socijalna zavarovalnica kot vrhovna upravna zavarovalna oblast v državi naj bi izvajala le nadzorstvo, dajala enotna navodila za izvajanje zakonskih določil ter delovala inicijativno v socijalno-zavarovalnih vprašanjih. Država naj bo le nadzorstveni organ.

Resolucija zahteva nadalje, da se socijalno-zavarovalni **prispevki znižajo** na utemeljeni minimum. Zavarovancu naj se zajamči obstoj, a izključi vsako zlorabo socijalne zavarovalnine. Obrtnikom naj se omogoči dobivanje **cenenega kredita iz razpoložljivih denarjev** socijalno-zavarovalnih zavodov. Glede okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani sta bili še posebej sprejeti naslednji dve točki:

I. Z vso odločnostjo zahtevamo, da se pri «Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev» v Ljubljani uvede brezhibno poslovanje v predpisovanju prispevkov, da se predpisujejo **individualno**, da se pritožbe in dopisi sploh rešujejo, da se organizira zdravniška služba v nujnih slučajih, da se nemudoma preuredi uvrstitev vajencev v mezne razrede in da se splošno zniža denar in ekvivalent za naturalne dajatve.

II. Z ozirom na ponovne pritožbe zoper poslovanje «Okrožnega urada za zavarovanje delavcev» v Ljubljani, izražamo svojo nezadovoljnost in prosimo, da vodstvo ozdravi razmere v tem zavodu.

K drugi točki dnevnega reda

o izenačenju davkov

je referiral g. Ivan R e b e k iz Celja. Na podlagi svojih izvajanj je predlagal resolucijo, ki je bila sprejeta in zahteva:

1. da se v finančnem zakonu za leto 1923./24. ukine pobiranje 30 odst. poviška na hišne davke, posebno pridobnino in dohodnino, ki ne preneso po svoji dosednji izmeri nobenega poviška;

2. da se davčni minimum za dohodnino poviša na 10.000 Din in lestvica za dohodnino omili, da bo dohodnina ustrezala plačilni zmožnosti davkoplačevalca, dalje, da se dohodnina ne bo vštevvala v podstavo za odmero invalidskega davka;

3. da se davek na poslovni promet z uveljavljenjem enotnega zakona o neposrednih davkih ukine, do tedaj pa omili, da se število pomožnega objekta, ki je pri obrtnikih merodajno za davčno dolžnost, ne bodo vštevvali vajenci, da se prizna pravica pri-

tožbe tudi onim, ki ne vložijo prijave in da ga bodo odmerjali plenumi komisij, ne pa podkomisije;

4. da se znova uvede vročevanje plačilnih nalogov, ker le na ta način je mogoča orijentacija in kontrola o davčnih predpisih, zaostankih in plačilih;

5. da se uvede avtonomne finance s predkazom državnih (realnih) davkov, da avtonomni zastopi za kritje svojih vedno rastočih potrebščin ne bodo navezani edino na doklade, ki pogosto dosegajo večkratni mnogokratnik državnega davka in radi tega docela izčrpavajo obdavčeni donos;

6. da se v predlogu zakona, s katerim se hočejo uveljaviti nove in izdatno povišati že obstoječe takse, izločijo vse trdote, posebno pa tarifna postavka 62, ki neupravičeno nalaga gostilniškemu obrtu ogromno breme stalne polletne takse;

7. da se trdote dosedanje davčne zakonodaje omilijo že s finančnim zakonom za leto 1923./24., ne glede na nameravano davčno reformo, da se na ta način prepreči preobčutna davčna obremenitev vsaj za l. 1923. in 1924., ako ne bi bilo mogoče uveljaviti davčne reforme že izza dne 1. januarja 1924.;

8. da se čimprej uveljavi enoten zakon o neposrednih davkih in s tem omogoči enakomerna davčna obremenitev vseh slojev. Zahtevamo, da se ta zakon ne uveljavi, dokler ne bo dana pridobitnim slojem prilika, da se še izjavijo o novem načrtu, ki ga je po časopisnih vesteh na novo izdelal finančni minister in ga predložil ministrskemu svetu v odobritev.

Radi pomanjkanja časa predlaga pri tretji točki dnevnega reda

«Prisilno zavarovanje obrtnikov in njihovih rodbinskih članov zoper bolezni in starost»

referent g. Franc Ravnihar, da se ta referat ne prečita, temveč, da se sprejme resolucija že sedaj ter da se obsežni referat ponatisne v «Obrtnem Vestniku», kjer lahko zainteresirani proučijo vprašanje. Po daljši debati, katere so se udeležili mnogi obrtniki, se sprejme po predlogu g. Zadravca nastopna resolucija:

«Po referentu predložena resolucija se v bistvu odobrava. Referat se da v tisk in se razpošlje vsem zadrugam, organizacijam in društvom v proučevanje. Med tem naj se po strokovnjakih izdela zakonski načrt, ki se naj predloži sestanku načelnikov, o katerega sklepah naj razpravlja za ta namen posebno sklican shod obrtnikov.»

Nato je podal predsednik besedo narodnemu poslancu prof. R e i s n e r j u. Govornik poziva obrtništvo, ki je v državi eden od najbolj upoštevanih vrednih stanov, da sleče svojo skromnost in odločno zahteva, kar mu gre. Dotaknil se je tudi vprašanja obrtnega šolstva in zahteval, da se prostovoljni sistem v naši državi spremeni. Imamo preveč gimnazij, realk, a premalo strokovnih šol. Zahtevati se mora, da se obrtne nadaljevalne šole podražijo, a ne samo, da dovoli država dovolj sredstev za vzdrževanje teh šol. H koncu želi najlepši uspeh zborovanju. Govor poslanca Reisnerja je žel na koncu viharno odobravanje.

K zadnji točki dnevnega reda je poročal načelnik čevlarske zadruge g. Matej Oblak iz Ljubljane

o uvedbi obligatorne mojstrske preizkušnje.

Po izčrpnem, strokovno utemeljenem referatu se je sprejela od referenta stavljena resolucija, v kateri se poziva ministrstvo trgovine in industrije, da na podlagi pooblaščenja, danega mu v § 114., od 7. obrtnega reda izda naredbo, da smejo v obrtnih, ki naj jih določi trgovska in obrtna zbornica v sporazumu s prizadetimi zadrugami, držati vajence samo oni obrtniki, ki so z uspehom položili mojstrski izpit.

Po vseh referatih se je vršila zelo zanimiva debata, katere so se udeležili g. Novak, Vahtar, Jelčnik i. dr.

Ker se po izčrpanem dnevnem redu ni javil nihče več k besedi, je predsednik zborovanja g. E. Franchetti ob pol 2. uri zaključil to tako lepo manifestacijo slovenskega obrtništva.

Zahvala Nj. Vel. kralja Aleksandra.

Na brzobjavne čestitke, ki so bile poslanc Nj. Vel. kralju s shoda obrtnikov dne 8. t. m., je prejel predsednik shoda g. Franchetti iz pisarne Nj. Vel. kralja sledečo zahvalo:

Gospodinu Engelbertu Franchetti, predsedniku shoda obrtnikov

Ljubljana.

Beograd, 8./IX. 1923. g.

Gospodine,

Njihova Veličanstva kralj i kraljica primili su sa zadovoljstvom tople čestitke Slovenskog obrtništva, prilikom rođenja Naslednika Prestola, te su blagovolili narediti da se obrtništvu izjavi Njihova srdačna zahvalnost.

Dr. Jože Pretnar:

Obrtništvo in novi obrtni zakon.

Za razvoj obrtnika je poleg vplivov gospodarskega značaja gotovo največje in najdalekosežnejše važnosti obrtna zakonodaja. Ako načela, na katerih obrtni zakon bazira, in način, kako se ta izvaja, odgovarjajo zahtevam časa in razvoja, nudijo obrtni predpisi razmahu in napredku obrtništva najuspešnejšo oporo in pospeševanje, dočim so mu v nasprotnem primeru le veliko breme in ovira. Važnosti obrtne zakonodaje bi se moralo zato naše obrtništvo zavedati v veliko večji meri, kakor doslej in posvetiti vprašanju, v koliko odgovarja sedanji obrtni red današnjim gospodarskim in stanovskim prilikam in kako naj se preustroji, da jim bo ustrezal v bodočnosti, posebno pozornost in razmišljanje. Kajti v najbližji bodočnosti nas čaka preureditev in izenačenje obrtnih predpisov za vso državo.

Obrtništvo z vso težo in nezadovoljstvom občuti, kako je šla mimo njega, ali pravilneje: kako je prišla na njega na primer zakonodavska naredbodaja o zavarovanju delavstva, o delovnem času, o nedeljskem počitku itd. Del za delom obrtnih in s temi v zvezi stoječih predpisov se krha iz dosedanjega okvira našega obrtnega reda. Pričakovati pa je, da se v kratkem pričnejo izpreminjanja in preurejevanja na temeljih samih, na razdelitvi obrtov, pogojih samostojnega obratovanja, na ob-

segu in izvrševanju obrtnih pravic, na predpisih glede vajencev in obrtno-pomožnega osebja, glede strokovnih organizacij, pristojnih obrtnih oblasti itd.

Dosedanje izkušnje nam dokazujejo živo potrebo, da obrtništvo ne izpusti iz rok prilike in pravice, da se zakoni, ki naj urejajo njegove stanovske odnošaje, ne delajo brez in preko njega. Obrtnik, ki pozna svoje težave in potrebe najbolje sam in ki bo sam v prvi vrsti občutil posledice dobrega ali slabega obrtnega zakona, si mora v upoštevanjem sedanjosti in bodočnosti svojega stanu, pa tudi s pravičnim ozirom na javne interese in na pravice drugih pridobitnih stanov, izvojevati nov obrtni red tak, kakršen bo odgovarjal dosednji stopnji obrtniškega razvoja in potrebi, da se nadaljuje razvoj in razmah obrtništva res za jamči in pospeši.

V naši državi veljajo različni obrtni zakoni, ki so pa vsi več ali manj potrebni izpremembe in dopolnitve. Že v letih 1919., 1920. in 1921. so se izmenjavale vsled vladnega poziva misli in mnenja o sestavi enotnega obrtnega zakona za vso državo. Oglasile so se razne gospodarske korporacije iz vse kraljevine z najrazličnejšimi in v bistvenih načelnih vprašanjih si dostikrat popolnoma nasprotujočimi predlogi in načrti. Slednje je izviralo bodisi iz nekaterih po naravi nasprotujočih si interesov obrtnika, trgovca in industrijca, bodisi iz nepoznanja običajnih gospodarskih prilik v posameznih pokrajinah države, pa tudi mednarodnih gospodarskopolitičnih odnošajev, katere mora upoštevati vsak obrtni red. Ne kaže spuščati se pri tej priliki v razpravljanje teh načrtov, ki so se porazgubili v domačih in beograjskih arhivih. Ugotoviti marveč moramo, da je zadnji dve leti cela stvar lepo zadremala in da celo slovenski obrtnik, ki se kaj rad potrka na prsi svoje naprednosti in ki je sicer tudi res v Jugoslaviji mogoče najbolje organiziran in agilen v svojih organizacijah, na tako zanemarjanje ureditve najvitalnejših problemov svojega stanu ne reagira.

Že gori je bilo omenjeno, kako naravnost tiho-tapsko so si sledili zakoni in naredbe, ki posegajo v mozeg obrtništva in ki, pobarvani z različnimi klasnimi in birokratskimi barvami, vse prej kot upoštevajo težnje obrtnika. Gospodarske razmere, posebno v trgovini in produkciji se izpreminjajo neprenehoma in ustvarjajo za obrtnika popolnoma nove razmere. Vidimo nadalje, da se izenačujejo kazenski, državljanski, trgovski in drugi vzporedni zakoni. Kdaj že so bili izgotovljeni tozadevni podrobni elaborati do zadnjih podrobnosti. In naš obrtni red? — Žalostno, a resnično je, da si poklicani krogi in odločujoči faktorji tekom celih štirih let niso prišli na jasne misli niti glede temeljnih načel obrtnega zakona, glede vprašanja, ali naj velja sistem svobode dela, normativni, koncesijski ali mešani sistem, ali naj naša politična oblastva še obstoje kot obrtna oblastva prve stopnje, ali naj prevzamejo njih posle obrtniške zbornice, ali se izenačba obrtnih predpisov, izvrši postopoma ali z mahom, ali naj tolike različnosti in posebnosti posameznih pokrajin dobe izraza tudi v zakonu in njega izvajanju ali ne itd. Negotovost vedno bolj rase. Na vsak korak skušamo, kake neprilike nam nastajajo, ker v obrtnih predpisih ni enotnosti in reda. Vrhu tega se kar vrste naredbe in naredbice

ministrov in inspektorjev, ki podirajo brez vsakega pomisleka obrtni red in ki se jih morajo podrejene politične oblasti, ker niso neodvisni sodniki, držati tudi če bijejo v obraz zakonu samemu.

Ali naj pri tem položaju obrtniki z vsemi poklicanimi vladnimi in nevladnimi faktorji še nadalje gledajo s prekrizanimi rokami in čakajo, kdaj bo prišel kak deus ex machina (čudežen odrešenik), ki jim bi prinesel izenačen obrtni red na krožniku? Poudarili smo važnost obrtnega reda, a pri tem moram tudi poudariti, da bo delo ravno pri sestavi enotnega obrtnega zakona radi razcepljenih naših pokrajin in njih posebnosti in različnosti, ki jih bo novi obrtni red vsekakor moral upoštevati, še posebno težavno. Delo in dobra priprava bosta morala biti podvojena. Naše obrtnike zato kliče glasno njihova stanovska dolžnost in lastna korist pa skrb za bodočnost, da pri svojih zborovanjih, pa tudi v svojem stanovskem glasilu «Obrtnem vestniku» načno z vso resnostjo in energijo vprašanja, ki se tičejo priprave in izdelave enotnega obrtnega zakona, in da k temu delu pozovejo tudi poklicane faktorje.

Prosimo takojšnjega nakazila naročnine!

Vrtnarska razstava v Ljubljani.

Zadruga vrtnarjev v Ljubljani je priredila letos svojo drugo vrtnarsko razstavo, in sicer v jahalnici na Bleiweisovi cesti.

Slovesna otvoritev se je vršila dne 31. avgusta ob 10. uri dopoldne. K otvoritvi so prišli razni gostje, in sicer gg.: veliki župan dr. Lukan, predsednik višjega šolskega sveta in zastopnik ministrstva za uk in bogočastje dr. Fr. Bevk, vseučiliški profesor Jesenko, občinski svetnik in podžupan dr. Stanovnik, zastopnik mestnega magistrata dr. Zarnik, profesor trgovske akademije Böhm, šef oddelka ministrstva za industrijo in trgovino dr. Marn, policijski ravnatelj dr. Gustin ter tuji zastopniki, in sicer: Francije Paul de Flaiche, Italije dr. Comelli, Češkoslovaške dr. Zahorsky in Nemške Avstrije dr. Kohlruss, dalje zastopniki trgovske in obrtniške zbornice Iv. Knez, Zveze obrtnih zadrug Eng. Franchetti, zastopnik ljubljanskega velesejma predsednik Iv. Bonač in pa zastopnika Obrtne banke Fr. Kavčič ter ravnatelj Dolenc. Duhovščino je zastopal škof dr. A. B. Jeglič.

Takoj po prihodu velikega župana dr. Lukana so vstopili gostje v krasno razstavišče, kjer jih je pozdravil starosta slovenskih vrtnarjev g. Korsika. Zahvalil se je gosposdi za poset, jih prosil za nadaljnjo naklonjenost slovenskemu vrtnarstvu in še posebno pozdravil s krepkim «Živela!» našega kralja Aleksandra in kraljico Marijo. Starčku, ki je bil vidno ginjen, se je zahvalil za pozdrav veliki župan dr. Lukan. V otvoritvenem nagovoru je poudarjal g. veliki župan neizčrpno bogastvo naše lepe kraljevine, bogastvo, ki pa zahteva pridnih in delavnih rok. In te imamo v našem pridenem, zavednem in naprednem obrtniškem stanu, ki ne štedi truda in dela za našo povzdigo. Vlada se tega v polni meri zaveda in bo te marljive delavce rada in povsod podpirala. Oko in duša človeška hrepenita po lepoti in iščeta cvetlico. In naše vrtnarstvo izpopolnjuje v tem oziru važno nalogo v življenju človeštva in zato tudi zasluži vsestransko podporo. Naše vrtnarstvo se je razvilo že na jako

visoko stopnjo. Že prej so bili naši vrtnarji priznani, res lepo in vzorno pa se je razvilo vrtnarstvo v naši prosti in svobodni domovini. Želim torej našemu vrtnarstvu popolu uspeh in še nadaljnji velik razvoj in ga v tem imenu pozdravljam in otvarjam drugo razstavo. V imenu ministrstva za trgovino in obrt je iskreno pozdravil razstavljalce dr. Marn. Zastopnik vseučilišča profesor Jesenko je poudarjal, da pozdravlja univerza vsak kulturni napredek. Toplo pozdravlja tudi lep razvoj našega vrtnarstva, ki je v ozki zvezi z višjo šolo, ki hoče vedno podpirati s strokovnim znanjem stremljenja in ugoden razvoj vrtnarstva. Čestita našemu vrtnarstvu na res lepih uspehih v prid vrtnarjem in v veselje vsem, ki ljubijo cvetje. V imenu občinskega žastopa je pozdravil podžupan dr. Stanovnik, ki je izražal veselje nad to kot nad vsako domačo prireditvijo. Ta razstava nam kaže mnogo truda, dela in strokovnega znanja. Pozdravlja razstavljalce v nadi, da njihovo delo procvita, čestita jim in želi dober uspeh in napredek. Zaključno je pozdravil v imenu trgovske in obrtniške zbornice g. Iv. Knez ter jim želel mnogo uspeha.

Nato so si gostje v spremstvu razstavljalcev ogledali razstavo. — Razstavili so: Viktor Korsika, Ignacij Štrekelj, Viktor Bajt, Fr. Herzmasky, Matija Keše, I. Bizovičar, Pavel Šimenc in Anton Ferant. Vsa razstava je bila zasnovana v podobi podkve, v sredini pa je bila krasna ovalna skupina, nad katero se je dvigal v sredini lepo okinčan kip našega kralja.

Omenimo le še, da so bile skupine posameznih vrtnarjev jako okusno in lepo sestavljene. Posebno lepa je bila velika skupina, ki so jo sestavili razni vrtnarji, in ki nam je prisposodbljala razvoj cvetlice z razvojem rožne kraljice v japonski pravljici. V ozadju pa je bila velika, lepa slika, ki nam je predočila lepo japonsko pokrajino. To sliko je risal g. Skružny. Vsa razstava je bila lepo umetniško delo in nas je vsaj za majhen čas predstavila v pravi cvetlični raj.

Razno.

Svojim naročnikom naznanjamo, da nismo mogli izdati pričujoče številke «Obrtnega Vestnika» med ljubljanskim sejmom dne 5. septembra t. l., kakor je bilo v zadnji številki naznanjeno, ker smo bili tehniško ovirani.

Uredništvo «Obrtnega Vestnika».

Preselitev obrtnikov iz Hrvatske v Slovenijo. Po našem obrtnem redu (§ 43.) je smatrati preselitev obrta v drugo občino kot ustanovitev novega obrta. Ni pa potreba doprinesiti dokaza usposobljenosti še enkrat, marveč zadostuje predložitev dosedanjega obrtnega lista. Kako je s preselitvijo iz Hrvatske v Slovenijo? Čudno je namreč, da so na Hrvatskem milejši predpisi pa tudi milejše izvajanje teh predpisov. Tudi se oglašajo pritožbe, da se hočejo priseljevati k nam taki ljudje, ki so dobili hrvatski obrtni list na zelo sumljiv način in ki se sploh niso nikdar izučili kakor treba. Edino pravilno, pa tudi od ministrstva za trgovino in industrijo, oddelka v Ljubljani, priznано stališče je, da velja za Slovenijo naš dosednji avstrijski obrtni red izključno, to se pravi: kdor hoče postati pri nas obrtnik, mora izpolniti vse pogoje, ki jih stavi naš obrtni red. Sicer bi bil naš obrtnik na slabšem kakor pa tujec, ki je iz krajev, kjer obrtni predpisi niso tako strogi. Tudi bi šel lahko nezadostno usposobljeni po hrvatski obrtni list, nato se pa preselil k nam. Določbe § 43. obrtnega reda se logično nanašajo

le na primere preseljevanja iz ene v drugo občino v območju našega obrtnega reda. Ponoven dokaz usposobljenosti odpade pač le zato, ker je bil na podlagi tu veljavnih obrtnih predpisov že enkrat preizkušen. Usposobljenostna dokazila hrvatskega obrtnika, ki jih je presojala le hrvatska obrtna oblast, je zato treba še enkrat preizkusiti, če zaostujejo po našem obrtnem redu za ustanovitev samostojnega obrta v Sloveniji. Pri pravilnem tolmačenju sedanjih obrtnih predpisov za preselitev obrtnikov iz Hrvatske v Slovenijo torej hrvatski obrtni list sam ne zadostuje, temveč je treba dokazati, da se je pravilno izučil, delal predpisano dobo kot pomočnik in naredil pomagalsko preizkušnjo.

Zborovanje obrtnih zbornic. Beograjska obrtna zbornica je sklicala za 20. september plenarno sejo vseh obrtnih zbornic v državi. Dnevni red bo nastopen: 1.) Vojnja odškodnina; 2.) o načinu dovoza naročenega blaga; 3.) vprašanje ustanovitve Obrtne kreditne banke.

Ali naj slikajo sedaj zidarji fasade? Na magistratni dopis z dne 15. julija pod št. 18.028 ref. II izjavlja podpisana zadruga glasom sklepa, storjenega na izrednem občnem zboru z dne 20. julija sledeče: Zidarska zadruga se je zavzela, češ, da ne spada fasadno barvanje v slikarsko panogo, temveč v zidarsko, kar je utemeljevala s tem, da mi ne smemo barvati fasad, ker nismo zadostno veščji v postavljanju odrov. K temu pripominjamo, da tudi zidarska panoga za to ni upravičena, ampak da pripada to delo le tesarjem. Na te se mi obrnemo, kadar rabimo odre. Kar se pa fasad tiče, moramo opozoriti, kako bi izgledale, če bi jih delali zidarji, ki ne poznajo druge barve kakor črno in še te ne po imenu. Veščji tudi niso, katera barva drži v apnu, katera na zraku, solncu, dežju itd. Znano jim tudi ni, katera barva na zraku oksidira ter na solncu popolnoma izgine, ali pa dobi prav lepo mavrico. Po navadi je vsaka fasada v dveh in še več barvah ter je treba te mešati v tonu. Kako bo zidar to izvršil, ker tega ne zna. Vsak stavbenik, ki prevzame fasado v delo, jo je primoran oddati zopet slikarju. Na željo lahko to dokažemo po imenih. Fasado pri Mestni hranilnici je prevzel zidarski mojster, izgotovil pa je barvanje slikar. Vsaka fasada ima na sebi kako slikarijo. Gospodarska banka n. pr. je poslikana v celem v mnogih freskobarvah. Vprašamo zidarje, ali so zmožni napraviti tako delo oni? Ne! G. zidarski mojstri naj se torej nikar ne spuščajo v blamažo ter naj puste nas slikarje s svojim napredkom lepo v miru ter jim povemo odkrito, da je njih delo maltanje. Kar se tiče beljenja, pa tudi pri starih hišah zidar ni sposoben napraviti slikarju temelj z beležem. Boljše bi bilo, da bi slikar pričel delati od temelja, kakor pa nadaljeval na slabem temelju. Končno zadruga odločno protestira, da bi rabil zidar sploh kako barvo pri apnu ter se v to svrhu tudi obračamo na obrtno oblast. Sicer pa glasom občnega zbora slikar fasad ne bo prevzemal več od zidarskih mojstrov, temveč le od gospodarja samega. — Zadruga sobo- in črkoslikarjev, pleskarjev in ličarjev v Ljubljani.

Jugoslovansko čebelarstvo. Preteklo leto je bilo v naši državi 524.573 panjev, in sicer na Hrvaškem in v Slavoniji 92.000, v severni Srbiji 167.195, v južni Srbiji 56.636, v Bosni in Hercegovini 77.350, v Sloveniji 49.720, v Vojvodini 33.638, v Dalmaciji 28.092 in v Črni gori 16.134. Po tej statistiki bi morala Jugoslavija producirati letno 10 milijonov in pol kilograma medu.

Omejitev števila prodaj alkoholnih pijač v Italiji. Italijanski ministrski svet je v svoji seji dne 12. t. m. odobril načrt naredbe glede omejitve števila javnih lokalov. V načrtu se je razmerje med številom obratov za prodajo

vina, piva in vseh drugih alkoholnih pijač in številom prebivalstva, ki je bilo dosedaj določeno z 1:500, t. j. en obrat na 500 prebivalcev, spremenilo na 1:1000, t. j. en obrat na 1000 prebivalcev. Dovoliti se sme obrat tudi, ako znaša število prebivalstva izpod 1000, nikakor pa ne izpod 500. Sedaj obstoječe nadštevilske obrate se mora ukiniti postopno, ko njih koncesije zapadejo ali vsled smrti dosedanjega lastnika ali vsled drugih razlogov, predvidenih v zakonu o koncesijah in ne sme se izdati nobene nove koncesije v občini ali frakciji občine, kjer bi se ugotovilo večje število nego je predvideno po gori navedenem razmerju. Koncesije veljajo izključno samo za osebe in lokale, ki so v njih navedeni, so striktno osebne in se jih brez dovoljenja oblasti in vpoštevaje gori navedene omejitve ne sme prenesti na nikogar. Izdaja provizoričnih koncesij v katerisibodi obliki je prepovedana.

† **Franjo Blažon.** Dne 20. p. m. smo položili v Novem mestu k večnemu počitku tov. Fr. Blažona, bivšega načelnika kolektivne zadruge in neustrašenega borca za obrtniške pravice. Pokojnik je bil eden od zaslužnih ustanoviteljev obrtnega društva in član obrtniškega posmrtnega društva, ki je storilo obrtnikom že toliko dobrega. Narodna misel je imela v pokojniku zanesljivega prijatelja in skoraj vsa narodna društva so ga štela kot svojega agilnega člana. Neumorno in požrtvovalno delovanje pokojnika za blagor celote in obrtniškega društva še posebej je pridobilo pokojniku splošno spoštovanje, kar je zlasti pokazal njegov pogreb, katerega se je udeležilo ogromno število obrtnikov in pokojnikovih prijateljev in znancev. Pokojnik zapušča pet otrok, od katerih je preskrbljen samo najstarejši. Vsa čast obrtnikom, ki so priskočili težko prizadeži rodbini na pomoč. Kljub boleznem je ohranil rajki do zadnjega trenutka svojo dobro voljo. Nezlomljiva je bila njegova volja v življenju, taka je ostala tudi ob smrti. — Slava spominu Frana Blažona!

Prošnje za dopotovanje inozemskih delavcev. Glasom razpisa ministrstva za socialno politiko z dne 7. januarja 1923., št. 771, so se določila glede vlaganja prošenj za dopotovanje inozemskih delavcev izpremenila v toliko, da je te prošnje pošiljati direktno ministrstvu socialne politike, odseku za posredovanje dela. To jih bo takoj rešilo in dostavilo ministrstvu notranjih zadev v svrhu izdajanja potrebnih obvestil našim konzularnim zastopstvom v inozemstvu kakor tudi prosilcem. V prošnji mora biti navedeno: ime in priimek zaprosenega delavca, njegova specialna stroka, državljanstvo, narodnost, družinske razmere in navedba, če ima prosilec protokolirano firmo (obrtno), ki se bavi s takimi posli, za katere delavčeva stroka prihaja v poštev. Za nekvalificirane delavce se dopotovalno dovoljenje ne izdaja. Odpade torej vlaganje prošenj preko lokalnih oblastev, delavskih posredovalnic, inšpekcij dela itd., kar je povzročalo veliko izgubo časa.

Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani obvešča svoje člane, da je ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, z odlokom z dne 24. avgusta 1923., št. 4967, odobrilo izpremembo združnih pravil, kakor je bilo sklenjeno na združnem občnem zboru dne 15. julija 1923. Izprememba je sledeča: 1.) V § 11. a) znaša sprejemnina vajencev v zadrugo 10 Din, oprostnina pa 20 Din. 2.) V § 15., odstavek 4., znaša pristopnina vsakega novega člana po občnem zboru k zadrugi 150 Din. Nov odstavek pa se glasi: Vsak član, ki ustanovi kako podružnico k že obstoječemu obrtnemu, plača 250 Din v zadrugo blagajno. Gospodarje člani naj to izpremembo v združnih pravilih na str. 7. in 14. zaznamujejo.

Davek na poslovni promet. Generalna direkcija neposrednih davkov je v nekem konkretnem primeru z razpisom z dne 28. julija 1923., št. 19.805, odločila, da so davkoplačevalci dolžni voditi knjigo opravljenega prometa za davek na poslovni promet, ako celokupni promet, torej všteti z izvozom opravljeni promet, preseže vsoto 360.000 Din, ki utemeljuje dolžnost voditi knjigo. Davkoplačevalci, ki se bavijo z izvozom, so dolžni v prijavah izkazati celokupni promet, od tega odbiti z izvozom v inozemstvo doseženi promet in odbitek na zahtevo utemeljiti z overovljenimi prepisi carinskih deklaracij ali drugimi verodostojnimi dokazili.

Zapisnik rednega združnega zbora Pokrajinske zadruge tapetnikov, preprogarjev, izdelovateljev žimnic in izdelovateljev posteljnine za Slovenijo v Ljubljani. (Konec.) Iz blagajniškega poročila sledi, da je bilo v letu 1922. dohodkov 4960 kron, izdatkov pa 4870 kron 67 vinarjev in da znaša prebitok za leto 1923. 89 kron 33 vinarjev. Blagajniško stanje pa bi bilo gmotneje, ako bi člani redno vplačevali združne doklade. Od članov izven Ljubljane se niso zahtevale še nikake pristojbine, ker naprošenih seznamov obrtnikov, pripadajočih zdruzi, niso doposlala politična okrajna oblastva prve inštanice. Ker proti blagajniškemu poročilu ni bilo ugovora, se je oglašil k besedi pregledovalec računov g. Sajovic in je izjavil, da je pregledal združne knjige z g. Moharjem in našel vse račune v popolnem redu, zato stavi predlog, da se dá absolutorij, kar se je soglasno storilo. Preglednikom računov za leto 1923., se soglasno izvolita gg. Izidor Burger in Anton Koleša. Pri točki dnevnega reda glede izpremembe pravil poročja načelnikov namestnik sklepe zadnje odborove seje, nanašajoče se na izpremembo združnih pravil. Spričo današnjih razmer se je sklenilo zvišati inkorporacijsko pristojbino na 250 Din in oprostinno za vajence na 30 dinarjev, sprejemnina za vajence ostane dosedanja. Z ozirom na zvišanje oprostinne vajencev se začasno opusti določitev pristojbine za preizkušnjo za pomagalec za vajence, pač pa se določi ista v znesku 100 Din za one pomočnike, ki se podvržejo preizkušnji, da izpopolne izkaz o usposobljenosti za podelitev obrtne pravice. Dostavek odstavka prvega določila § 23. združnih pravil odpade, ker se bodo v bodoče volili člani načelstva iz srede v zdruzi včlanjenih obrtnikov, ki izvršujejo obrt v Ljubljani, iz razloga, ker bi se izvoljeni odborniki in namestniki izven Ljubljane ne odzivali redno sejam, drugič pa načelstvo ne razpolaga s sredstvi, da bi v slučaju odziva krilo izdatke njih prihoda in tudi ne bi bilo v stanu porazdeljevati te izdatke na združne člane. Poslovna doba članov združnega načelstva ostane dosedanja. Vsled omejitve delokroga zadruge na območje bodoče ljubljanske oblasti se sklone izpremembo imena zadruge; naslov je v bodoče sledeči: «Zadruga tapetnikov, preprogarjev, izdelovateljev žimnic in izdelovateljev posteljnine za ljubljansko oblast s sedežem v Ljubljani». Zdržna doklada se pridrži za leto 1923. v dosedanji izmeri; v primeru, da bi se ne našlo kritja upravnih stroškov, se skliče izredni združni zbor, ki določi zvišanje. Načelnikov namestnik poroča nato, da zadruga do sedaj ni član nobene zveze. Svoječasna obveznost članstva pri Deželni zvezi kranjskih obrtnih združ v Ljubljani je odpadla vsled ukinitve naredbe deželne vlade za Slovenijo in je sedaj smatrati članstvo pri tej zvezi za prostovoljno. Priporoča, da bi člani glasovali za pristop zadruge k Deželni zvezi, češ, da po svoji previdnosti uvideva najboljšo oporo s tem včlanjenjem. Na glasovanje dani

predlog, da vstopi zadruga kot član v Deželno zvezo, se soglasno sprejme. G. Franchetti predlaga z ozirom na to glasovanje, da se takoj izvoli odposlanca, ki bi zastopal zadrugo na zvezinih sejah. Soglasno se sklone izvoliti za odposlanca g. Slugo, ki izvolitev sprejme. Načelnikov namestnik poroča, da se je sklenilo na zadnji odborovi seji, ki se je vršila že po odposlanem vabilu na redni združni zbor, izvršiti na istem izvolitev načelnika in popolnitev ostalega načelstva in poziva člane, ako kateri njih ugovarja izvolitvi, odnosno popolnitvi. Ker ni ugovora, dá tudi na glasovanje predlog, ali je člane, ki so na zaostanku s plačilom združne doklade, izključiti od glasovanja in pravice, voljeni biti v zadrugo. Sprejet je bil protipredlog. Glede izvolitve novega načelnika se razvije živahna debata. Za načelnika se izvoli nato dosedanji načelnikov namestnik g. Josip Sluga, kateri sprejme izvolitev ter se zahvali za izkazano zaupanje. Na njegovo dosedanje mesto stopi dosedanji odbornik g. Dragotin Puc, na njegovo mesto pa dosedanji namestnik g. Franc Jager. Nato sledi še izvolitev gg. Antona Koleša in Franca Sajovica za odbornika in gg. Rudolfa Moharja in Rajka Osterca za namestnika odbornikov, kateri sprejmejo izvolitev. Ker se ni nihče prijavil k besedi, zaključi načelnik zborovanje ob 20. uri.

Olažanje v prodaji deviz. Finančni minister je izdal odobrenje, da morejo pooblašcene banke in zavodi posameznim državljanom za njihovo osebno potrebo prodajati tuje valute do 500 Din na mesec brez posebnega dovoljenja generalnega inspektorata financ.

Seznam importnih in eksportnih tvrdk v okraju trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani je ravnokar izšel. Cena 5 Din za komad, po pošti 50 para več. Naroča se v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Dobava raznega maziva. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu še bo vršila dne 22. septembra t.l. ofertalna licitacija glede dobave raznega maziva (strojnega olja itd.). Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava ključev, klešč itd. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 22. septembra t.l. ofertalna licitacija glede dobave raznih ključev (francoskih in drugih), klešč, škarij za sekanje pločevine ter prebijačev. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava orodja. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 22. septembra t.l. ofertalna licitacija glede dobave raznega orodja. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Poslano.*

Odprto pismo

gosp. dr. Vilku Pfeiferju, namestniku velikega župana v Mariboru.

Radi od Vas izmišljenega incidenta pri otvoritvi «Industrijskoobrtne vzorčne izložbe» v Mariboru ste zahtevali od predsedstva opravičila. To zahtevo ste končno še ponovili javno na

* Za vsebino poslanega odgovarja uredništvo le v toliko, kolikor mu nalaga zakon.

razstavišču napram članu glavne uprave. Od njega ste prejeli odgovor, kateremu je glavna uprava popolnoma pritrčila. Uprava bi smatrala s tem zadevo za poravnano, če bi nam ne bili hkrati po istem gospodu poslali grozečih izjav, ki jih smatramo za žalitev naše osebne časti in za nedostojen napad na neodvisnost gospodarskih krogov.

Pozivamo Vas torej javno, da nam daste za omenjene pretnje dostojno zadoščenje.

Glavna uprava

«Industrijskocobrtne vzorčne izložbe» v Mariboru.

Izdajatelj konzorcij «Obrtnega Vestnika».
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

KOLESA
IN VSE POTREBŠČINE
VAM NUDI NAJCENEJE IN NAJBOLJŠE

J. GOREC
LJUBLJANA

PALAČA LJUBLJANSKE KREDITNE
BANKE

IVAN ZAKOTNIK

mestni tesarski mojster

Telefon
št. 379.

LJUBLJANA

Telefon
št. 379.

Dunajska cesta 46.

.....

Usakovrstna tesarska dela, moderne lesne stavbe, ostrejša za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. Građba lesenih mostov, jezov in mlinov. Parna žaga. — Tovarna furnirja.

Kreditno društvo

Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila

na menice in kredite

v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

FRAN RAVNIKAR

LJUBLJANA

Linhartova ulica št. 25.

Stavbeno in umetno tesarstvo, stavbeno mizarstvo, parna žaga in lesna industrija.

Parna in električna gonilna sila.

Telefon št. 415.

Poštni čekovni rač. 11.428.

JADRANSKA BANKA

Beograd.

Dionička glavnica: Din 60,000.000.—

Rezerva: Din 30,000.000.—

PODRUŽNICE:

Bled,	Jesenice,	Prevalje,
Cavtat,	Korčula,	Sarajevo,
Celje,	Kotor,	Šplit,
Dubrovnik,	Kranj,	Šibenik,
Hercegnovi,	Ljubljana,	Tržič.
Jelsa,	Maribor,	Zagreb.
	Metković,	

— AMERIKANSKI ODIO —

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afiliirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zader, Frank Sakser State Bank, Cortlandt Street 82. New-York City. Banko Jugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg št. 4

Telefon št. 508

Telefon št. 508

Račun pri poštno-ček. zavodu št. 12.051

Daje kredite v obrtne surhe po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči računi se obrestujejo počenši s 1. novembrom 1922. za pol odstotka višje, torej s

5%

od dne vloge do dne dviga.

ODON KOUTNY

specijalna
trgovina z orodjem in
tehničnimi potrebščinami

Ljubljana

Kolodvorska ulica 28

prodaja

vsled predstoječe preselitve
v lastne, novourejene
prostore na
Aleksandrovo cesto 7
razno orodje in tehnične
predmete s posebnim
popustom.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG

d. d.

v Ljubljani

prodaja PREMOG iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih, po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja, in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški in črni premog ter brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II.